

యామినాణలెందుల నధిపతిచెడికొను
 పనుయలలో నాకేమిటికొనెనై,రైలుకొనెనై
 గొలుసులూగి నాకే యా యుద్ధం యంతటికైన
 ఆహుంపంచుకున్నాను రైలు ఆగి లేక
 గా, ఉద్ధయుం సమాధానపడేట్లుగా
 కన్పించలేదు గాధుడెప్పుడుకొనిమీకేసేనుకు
 ఆ అన్నాము అడవాగొనెనైకొని ఆగి
 ఇద్దరికీ తగాదాలేకుండా చేస్తాడు, కాన
 అట్లుగా దంపతులకు నియోగం కలుగకపోయె
 ఉద్ధిగనకలలో నాకు ఏమియోగం నేనీ
 విషయంలోనా అని దూరం ఆలోచించి భయ
 పడూను విభిన్నతరంగాగోత్రక్షాత్రులందా
 ఇద్దరూ ఇప్పుడు అభిముఖం లేకుండా చెయ్య
 కలేననీ నా ఆభిప్రాయం
 ఇతరూ,అవిడవాక్కూ అతను ఏయక్కడ
 పెట్టుకుండా యవ్వదానికే జిక్కుకున్నాడు
 ఇక బాకేకన్నది ఏమిలుతున్నాయలె, ఫే
 తావర సభావినీ అంత, అనుసాహసముగ
 కోసం ఉన్నాననీ అంత వట్టుదల వహిం
 డం నాకేదా సక్యంగాను, సముతకాలము
 కన్పించలేదు, ఆయన బాగున్నంతకాలముగా
 ఆదినవనపురిమీద అనిడను లక్షణం
 ఉండనే ఉన్నది ఈనుగుం విభూ
 ఇప్పుడాయెమి నేక బోలేవచ్చిన లో
 మేమిటి? విధిగా చేరి ఉండవలసి అంత
 మేమిటి? అనుమంగలి ఆ అబ్బాయిల
 ఆపాదుబూడిచిదబ్బాకోసం ఇంకాతరగాదా
 చెయ్యడం నాకు అనుమంగలికీ కన్పి
 చించి దే కానీ, ఆ అభిప్రాయం
 ఆ విషయ తెలియజెప్పలే
 ఆ అబ్బాయి అమోదయందో! ఆగ్రహిస్తా
 దో? ఎవరికీ తెలుసు? ఇంట్లో ఆస
 నుక్కోనై పి. ఆగ్రహివేనీ అంతవరకూ నేనీ
 పుద్దెకి, నానీకగ్గర పుట్టిన నీదావర, ఆ
 కట్టెనా లుక్కయేయేమిండా బాటిబో
 ఆఖండగోదావరి లాగున, రైలుపెట్టె
 ఉన్నాననీ లుక్కయేమిండా విజృంభించి
 అనిడ, ఆదిన ఆగ్రహమున బూడాధిపతు
 భర్త, ఉండగా మనకెందుకీ ప్రసక్తియ
 ఉడుకున్నాను మధ్యగాబ్బు కల్పించుకోన
 కొద్ది యా సింహాద్రిమధ్యలో ఆగ్రహ
 ముగిరి తెలిపిం ఏ మధ్యమధ్యలోనా
 తారకంలోకి బోకుంది అందుకని మోగ
 కలహం నాస్తి యని నీను మర
 దగా మోసంచేంచి నా బిల్లిదండనే
 కదిలక పానంకా కాళ్ళదాని పడేనా
 దంతులమధ్య తగాదాలు కైవసే తిగా
 గానీ, ఎంత పండితుడైనా తీర్పులేదీ
 వాళ్ళొక్కడూడేవచ్చి నాదిని అలాబ్బా
 నులుమూసే అగ్రహముననేనా వర్ధిమేగా
 సార్థకంలేదు
 ఈ విధిగా నా భావసంపారంలో
 ఉండగనే, రైలు బండి “లూగున్నేమనా
 అనిడి ఆ అబ్బాయికి “లూగు” అనగా
 ఎక్కడలేని అనందంవచ్చింది ఆ అ

[illegible]

సింగరాజ వెంకటసుబ్బారావుగారు

“నన్న భారతిలో ఒక ‘రెండుతల్లులు’ అను కష్టికథలో భారతి సహపాదకుడు అంబెన రెండు ఉత్తరాలు ‘కలగూరగంప’లో ప్రచురించబడినాయి ఆ తల్లులవెనక సహపాదకుని అభిప్రాయం బ్రాహ్మణ్యం ఉన్నది. ఆ రెండుతల్లుల మొదటిది ‘దేవుపల్లి శాస్త్రి’ అనేవారు, రెండోది ‘శుక్లిజీవానరాశాస్త్రి’ గ్రామిణులు ఉండి రెండోతల్లి సంతానము తెలియదు. మొదటితల్లి సంతానము తెలియదు కాని మొదటితల్లికి ఉన్న సంతకుంటో నాకు కొంత పరామర్శించి చాటివని ఉంది.

‘కన్యక’ అనే కష్టికథలో ఉన్న పద్యాల ‘భారతి’లో ప్రచురించబడి నా అభిప్రాయం మీద ఒక గొప్ప అంశం, పులికావారి ప్రచురణలో, బాధ్యతలో అందించినది నేను క్రింది ముద్రపట్టి వెంటబరత్తుంగారి ఒక్కరితోనే యిచ్చినదని వాదించినా నాకు వెంటబరత్తుంగారి ఏమాత్రం క్షమాపణ లేదు పరిచయం అంతం చేశారు.

అయిన ఒకటి రెండున్నట్లు మాచాన గాని యిచ్చిన సరిగా భావించలేదు. “మరి అయిన గారి రచనలు ప్రచురించాల్సిన అవసరం నీ మీటికే” అని ఎవరైనా ప్రశ్నించవచ్చు—

వెంటబరత్తుంగారు గుడివాడవాడు, శైవులు, తిరువేలి వెంకటేశ్వర శిష్యుడు, ఉభయైకాదమ్యుని కుమారుడు అన్నంగా భావించినవలెనని నేర్చినవాడు, త్రి విశ్వనాథ పత్తివారాయణగారి కొన్ని పట్టి అభిప్రాయం అని మరల గాని భావించు అయిన పద్యాల నానేటికి చాలా వచ్చు. నేను నా అభిప్రాయం మాడ భావించుకొంటాను త్రి పాటిబండ నాగనరాయణశర్మ త్రి తల్లికి నేనాధికారి (ప్రభువులు) వెంటబరత్తుంగారి ఆచార్యునికీ మరలూ, ప్రాణంగా ప్రాణంగా మెలగుతూ ఉండేవాడు అని కూడా నాకు తెలుసు

కృష్ణా-కలగూరగంపక ‘సౌందర్యలహరి’ ‘కవితా’—‘ఉపమాన’ (గోదా) మొదలైన రచనల్లో వెంటబరత్తుంగారి ‘సేతుల’ పాటల కీటుంబరాయణశర్మ చేరు కూడా ఉండటం కానీ, వీరద్రవ్యం బలకవులని గ్రహించాన కీటుంబరాయణశర్మ నాకు విరపరియితుడు—ముఖ్యమైనవాడు.

సరి, సంగతి లట్లా ఉండగా— మొన్న భారతిపత్రిక తెచ్చి, నన్ను పిలిచి నా కొరెండు తల్లులూ చూపించి, సహపాదకుని మాటలు కూడా నాకు శ్రద్ధతో గుర్తించుచు—

“యారతలగూర్చి నీ యభిప్రాయం ఏమిట సహపాదకుని రాత ఎంతవఱకు వలుగుకొంటుంది అని కీటుంబరాయణశర్మ నన్ను ప్రశ్నించారు.

“సహపాదకుడున్నా, దేవుపల్లి శాస్త్రిగానూ, కానీ మెలకు వగా రావలెనని భావించేది గుడ్డోనే నాధికారి రాతలో దోషంలేదు.” అని నేను చెప్పి చెప్పాను

“ఒకటి దేవుపల్లిశాస్త్రి ఎవరు? అని నన్ను ఆశ్చర్యం అడిగాడు

“ఏమనె నాకు, నాకు సంబంధించే నా పరిచయంలేదు. వెంటబరత్తుంగారి పద్యాల ప్రచురించేది నేనే” అన్నాను.

“ఉహూం వెంటబరత్తుంగపద్యాల ప్రచురించే అవసరం నీకే పట్టిందే?”

“నాకు అభిప్రాయం లేదు”

“అవును! చిచ్చినవాళ్ళను అభిప్రాయం వచ్చుంది? రచన తక్కువ సహపాదకుని”

“వారి సన్నిహిత బంధువులను తెలియచి, ప్రచురించమని కోరారు

ఫలమేమిటా నన్ను ఒకగంటపైపు మిగిలినా ఆశ్చర్యపరిచినది యాదావరం చేసుకొన్నాను. శిష్యులకొన్నాను ఎక్కిరించుకొన్నాను కీ ట్లీరింగొన్నాను నవ్వుకొంటూ చెల్లెలయ్యను నేను మెదలగా, భారతి కారకలగా కీ వల్లి, భారతి సహాయ సహకారులకి వెంటబరత్తుంగారి సంతానము లేనా, వెంటబరత్తుంగారి కన్యక ప్రసంగం కానీ రచించినట్లు నిద్రపరిచుకొన్నాను— అక్కడక్కడ కొట్టవేరటా, పాలెరటా, కట్టిరివులతో సహా ఉన్న సంతానాభివృద్ధి కన్యకచరిత్ర అనే గ్రంథం అవసరంసహపాదకులూ చూపించాన అని కొంత చదివి రచించాచారు “మొత్తం ప్రచురించబడసందర్భంపడతేమో అక్కడ కట్టించుకొన్న పద్యాల అయినందు, అచ్చుపప్పు ప్రచురించే దగ్గరకుంది.” అన్నాడు నేనెందుకు సహపాదకుని కారణం నేనుంటే ఆవిధం కాని పద్యాల అ కావ్యంగానే, విడిచి తీసి, వెంటబరత్తుంగారి, వెనకకృష్ణావకల ప్రచురించుచున్నాడు.

వెనక, త్రి తల్లికినేనాధికారి—బాపానరెండు భర్తలలో— అనేపద్యం “నారద” నా! సహపాదకులు— మునుగులగొ కొన్ని పద్యాలూ, నాకు పిలిచి— “ఇది మా వెంటబరత్తుంగారి

(2 వ పేజీ చూడండి)

[illegible][illegible][illegible]

వైమానశాస్త్రం దావా
నిర్వహియని భూరగ్గ నిర్వహం
అక్టో, శు. 9
నేపనలుపొరల్లు పల్లికా నంపాద
టంరాజా రామారావుగారివిద బ
ంపు కెయింపావరిం బెండెంబు సి
క్షగాగ తెచ్చిన పరువుపచ్చ వే
టితో వాదనలు పూర్తి అయి నా
రామారావుగారు నిర్వహియని అనెనన
యొక్కనముగా చెప్పారు.

Printed & Published by S. Sambasiva Rao, at the Andhra Patrika Press, 10, Market Street, Madras.